

Doniyor Kitobi — Bir Yuz O'n Yettinchi

Yaqinda joriy etilajak Yakshanba Qonunini ochib berish: Qochish alomatining tipologik tahlili

Jeff Pippenger

2024-03-05

Oqsoqol Uayt tez orada chiqadigan yakshanba qonunini milodiy 66-yilda Rim qo'shinlarining Quddusni qurshab olishi orqali timsol qilingan "belgi" deb ko'rsatadi va shu bilan ko'rib turib ko'rmaydigan hamda eshitib turib eshitmaydigan bir toifani aniqlab beradi.

"Abadiyat oldimizda cho'zilib yotibdi. Parda ko'tarilish arafasida. Biz — mana shu tantanavor va mas'uliyatli o'rinni egallab turganlar — atrofimizda jonlar halok bo'layotgan bir paytda, nega o'zimizning xudbinona osoyishtalik muhabbatimizga yopishib olib, nima qilmoqdamiz, nimalar haqida o'ylamoqdamiz? Yuraklarimiz mutlaqo toshqotib qolganmi? Boshqalarning najoti uchun bajaradigan ishimiz borligini his eta olmaymizmi yoki anglay olmaymizmi? Birodarlari, sizlar ko'zlari bo'la turib ko'rmaydigan, quloqlari bo'la turib eshitmaydigan toifadanmisiz? Xudo sizlarga O'z irodasining bilimini behuda berganmi? U sizlarga ogohlantirish ortidan ogohlantirish yuborgani behudami? Yer yuziga kelishi arafasida turgan narsalar haqida abadiy haqiqatning bayonotlariga ishonasizlarmi, Xudoning hukmlari xalq ustida osilib turganiga ishonasizlarmi, va shunga qaramay hanuz beparvo, dangasa, ehtiyotsiz, zavq-shavqni sevuvchi holda osoyishta o'tirib tura olasizlarmi?"

"Endi Xudoning xalqi uchun o'z mehrini bu dunyoga bog'laydigan yoki o'z xazinasini shu dunyoda to'playdigan vaqt emas. Ilk shogirdlar singari, biz ham yaqin orada huvillab qolgan va yolg'iz joylardan boshpana izlashga majbur bo'ladigan vaqt uzoq emas. Rim qo'shinlari tomonidan Quddusning qamal qilinishi Yahudiyadagi masihiylar uchun qochish ishorasi bo'lganidek, xuddi shuningdek, millatimiz tomonidan papalik shanbasini majburan joriy etuvchi farmonda hokimiyatni o'z qo'liga olishi biz uchun ogohlantirish bo'ladi. O'shanda katta shaharlardan chiqib ketish, so'ng esa kichikroq shaharlardan ham chiqib, tog'lar orasidagi tanho joylardagi chekka maskanlarga ko'chishga tayyorgarlik ko'rish vaqti bo'ladi." Testimonies, 5-jild, 464.

Amerika Qo'shma Shtatlarida tez orada joriy etiladigan yakshanba qonuni "katta shaharlardan chiqib ketish, keyin esa kichikroq shaharlardan ham chiqib, tog'lar orasidagi tanho joylardagi xilvat uy-joylarga ko'chib borishga tayyorgarlik ko'rish" uchun ogohlantiruvchi ishora (belgi)dir. Laodikeyaviy Adventizm, asosan, Amerika Qo'shma Shtatlaridagi yakshanba qonuni inqirozi The Great Controversy'da tilga olingan "belgi"ni bajo keltirishidan bexabardir. U uch yarim yilning boshidagi "belgi" bilan timsollangan. Milodiy 66-yilda yuzaga kelgan Quddusning birinchi qamali paytida amalga oshgan "belgi" esa tez orada keladigan yakshanba qonuni vaqtida ko'tariladigan "bayroq"ning timsolidir.

Quddusning haqiqiy vayron qilinishi milodiy 70-yilda Titus tomonidan amalga oshirildi, va Titusning qamali avval milodiy 66-yildagi Cestiy qamalida timsol qilingan edi, chunki Iso har

doim bir narsaning oxirini bir narsaning boshlanishi bilan tasvirlaydi. Isoning qochish uchun bergan “belgisi” Titusning qamali emas, balki Cestiyning dastlabki qamali edi. Biri boshlanishdagi qamal, ikkinchisi esa oxirdagi qamal edi.

“Quddusning vayron qilinishida birorta ham masihiy halok bo‘lmadi. Masih O‘z shogirdlariga ogohlantirish bergan edi, va Uning so‘zlariga ishonganlarning barchasi va‘da qilingan alomatni kutib, kuzatib turdilar. Iso shunday degan edi: ‘Quddusning qo‘shinlar tomonidan qurshab olinganini ko‘rganingizda, bilinglarki, uning xarob bo‘lishi yaqinlashgandir. Shunda Yahudiyada bo‘lganlar tog‘larga qochsinlar; shaharning ichida bo‘lganlar undan chiqib ketsinlar.’ Luqo 21:20, 21. Kestiy boshchiligidagi rimliklar shaharni qurshab olganlaridan keyin, zudlik bilan hujum qilish uchun hamma narsa qulay bo‘lib ko‘ringan bir paytda, ular kutilmaganda qamalni to‘xtatib, chekinib ketdilar. Qamal qilinganlar muvaffaqiyatli qarshilik ko‘rsatishdan umid uzib, taslim bo‘lish arafasida edilar, biroq rimlik lashkarboshi hech qanday zohiriy sabab bo‘lmagan holda o‘z qo‘shinlarini olib chiqib ketdi. Ammo Xudoning rahm-shafqatli ilohiy irodasi hodisalarni O‘z xalqining manfaati uchun boshqarayotgan edi. Va‘da qilingan alomat kutib turgan masihiylarga berilgan edi, va endi Najotkorning ogohlantirishiga itoat etmoqchi bo‘lganlarning barchasi uchun imkoniyat taqdim etildi. Voqealar shunday boshqarildiki, masihiylarning qochishiga na yahudiylar, na rimliklar to‘sqinlik qila olmas edilar. Kestiy chekingach, yahudiylar Quddusdan hujumkor chiqib, uning ortga qaytayotgan lashkari ortidan quvdilar; va shu tariqa har ikki tomon jang bilan to‘la band bo‘lib turgan paytda, masihiylar shaharni tark etish imkoniyatiga ega bo‘ldilar. O‘sha paytda mamlakat ham ularni tutib qolishga urinishi mumkin bo‘lgan dushmanlardan tozalangan edi. Qamal vaqtida yahudiylar Chayla bayramini nishonlash uchun Quddusda to‘plangan edilar, va shu tariqa butun yurt bo‘ylab yashagan masihiylar hech qanday bezovtaliksiz qochib ketishga muvaffaq bo‘ldilar. Ular kechiktirmay xavfsiz joyga — Iordanning narigi tomonida, Pereya yurtidagi Pella shahriga qochdilar.” Buyuk kurash, 30.

Milodiy 66-yilda Quddusning Kestiy tomonidan qamal qilinishi Masih o‘sha tarixdagi masihiylar uchun qayd etgan ogohlantiruvchi “belgi”ning bajo bo‘lishi edi, ammo milodiy 70-yilda Titusning qamali qochish uchun hech qanday “belgi” bermadi. O‘sha qamalda shaharda birorta ham masihiy qolmagan edi, va o‘sha so‘nggi qamal Quddusning vayron bo‘lishiga olib keldi; Quddusning vayron bo‘lishida esa “birorta ham masihiy halok bo‘lmadi”, chunki masihiylar bu tarixning boshidayoq qochib ketgan edilar.

Yahudiy kuchlar Cestius va uning qo‘shinini quvib borib, ularning orqa safiga shunchalik shiddat bilan hujum qildilarki, bu ularni batamom halokatga duchor etish xavfini tug‘dirdi. Rimliklar chekinishga katta mashaqqat bilan muvaffaq bo‘ldilar. Yahudiylar deyarli talafotsiz qutulib, o‘ljalari bilan tantana ichida Quddusga qaytdilar. Biroq bu zohiriy muvaffaqiyat ularga faqat yovuzlik keltirdi. U ularda rimliklarga qarshi o‘jar qarshilik ruhini uyg‘otdi; bu esa tez orada mahkum etilgan shahar boshiga ta‘riflab bo‘lmas kulfatlarni keltirdi.

“Quddus ustiga Titus tomonidan qamal yana qayta boshlanganda yog‘ilgan musibatlar dahshatli edi. Shahar Fisih bayrami chog‘ida qamal qilindi; o‘sha paytda uning devorlari ichida millionlab yahudiylar to‘plangan edi.” Buyuk kurash, 31.

66-yildagi Chayla bayramidan 70-yildagi Fisih bayramigacha uch yarim yil bo‘ladi; bu, bashoratga ko‘ra, bir ming ikki yuz oltmish kundir. 66-yildan 70-yilgacha butparast Rim muqaddas maskan va lashkarni oyoq osti qildi; xuddi papalik Rimi 538-yildan 1798-yilgacha qirq ikki oy davomida muqaddas shaharni oyoq osti qilganidek.

Lekin ma’baddan tashqaridagi hovlini tashlab qo‘y, uni o‘lchama; chunki u g‘ayriyahudiylarga berilgandir; ular esa muqaddas shaharni qirq ikki oy davomida oyoq osti qiladilar. Vahiy 11:2.

Butparast Rim ham, papalik Rimi ham Quddusni bir ming ikki yuz oltmish kun (yil) davomida oyoq osti qildi; shu tariqa zamonaviy Rim so‘nggi kunlarning ruhiy Quddusini ramziy bir ming ikki yuz oltmish kun davomida oyoq osti qilishini ko‘rsatadi. Bu ramziy davr Qo‘shma Shtatlarda tez orada qabul qilinadigan Yakshanba qonuni bilan, o‘limli yara tuzalganda, boshlanadi.

Va men uning boshlaridan birini go‘yo o‘limga qadar yaralangan holda ko‘rdim; va uning o‘ldiruvchi yarasi shifo topdi: va butun dunyo hayvonga hayrat bilan ergashdi. Va ular hayvonga qudrat bergan ajdahoga sajda qildilar; va ular hayvonga sajda qilib, shunday dedilar: “Hayvonga o‘xshash kim bor? Unga qarshi jang qilishga kim qodir?” Va unga katta so‘zlar va kufrlar so‘zlaydigan og‘iz berildi; va unga qirq ikki oy davom etish uchun hokimiyat berildi. Vahiy 13:3–5.

Papalik ta’qibining ramziy qirq ikki oyi Yakshanba qonuni inqirozining “soati”dir. O‘sha “soat” bir “belgi” (bayroq) bilan boshlanadi va “belgilar” bilan yakun topadi. Yakshanba qonunidagi bayroqning “belgisi” hali ham Bobil ichida bo‘lgan har qanday masihiylarning ulug‘vor muqaddas toqqa — boshqa tepaliklardan yuksaltirilgan (ko‘tarilgan) toqqa — qochishiga sabab bo‘ladi.

Va oxirgi kunlarda shunday bo‘ladiki, Egamiz uyining tog‘i tog‘larning cho‘qqisida mustahkam o‘rnatiladi va tepaliklardan yuksak bo‘ladi; barcha xalqlar esa unga oqib kelurlar. Va ko‘p xalqlar borib, shunday derlar: Kelinglar, Egamizning tog‘iga, Yoqub Xudosining uyiga chiqaylik; U bizga O‘z yo‘llarini o‘rgatadi, va biz Uning so‘qmoqlarida yuramiz; chunki Qonun Siondan chiqadi, va Egamizning kalomi Quddusdan. Ishayo 2:2, 3.

Yakshanba kuniga sajda qilishni majburiy etuvchi farmon chiqqanida shaharlardan qochish, milodiy 66-yilda masihiylarning qochishi bilan ham, milodiy 538-yilda sahroga qochgan jamoatning qochishi bilan ham timsol qilingan edi.

Va ayol sahroga qochib ketdi; u yerda uning uchun Xudo tomonidan tayyorlangan joy bor edi, toki u yerda uni ming ikki yuz oltmish kun boqsinar. Vahiy 12:6.

Quddusning vayron qilinishi birinchi qamalidan oxirgi qamalga qadar uch yarim yil davom etdi, ammo kelajakdagi vayronagarchilik haqida ogohlantiruvchi xabar yetti yil davomida berildi — birinchi qamalidan oldin uch yarim yil va undan keyin uch yarim yil.

Masih tomonidan Quddusning vayron qilinishi haqida berilgan barcha bashoratlar so‘zma-so‘z amalga oshdi. Yahudiylar Uning ogohlantiruvchi so‘zlarining haqiqatini boshdan kechirdilar: “Qanday o‘lchov bilan o‘lchasangiz, sizga ham shunday o‘lchov bilan o‘lchanur.” Matto 7:2.

“Alomatlar va mo‘jizalar zohir bo‘lib, falokat va halokatdan darak berardi. Tun qa‘rida ma‘bad va qurbongoh uzra g‘ayritabiiy bir yorug‘lik porladi. Quyosh botishi paytida bulutlar uzra jangga to‘planayotgan jang aravalari va jangchilar tasviri namoyon bo‘ldi. Muqaddasxonada tunda xizmat qilayotgan ruhoniylar sirli tovushlardan dahshatga tushdilar; yer larzaga keldi, va ko‘plab ovozlari: ‘Bu yerdan ketaylik’, deb faryod qilayotgani eshitildi. Sharq tomondagi ulkan darvoza esa shu qadar og‘ir ediki, uni o‘nlab odam zo‘rg‘a yopa olar edi; u qattiq tosh qoplamaga chuqur o‘rnatilgan ulkan temir to‘sinlar bilan mahkamlangan bo‘lishiga qaramay, yarim tunda, ko‘rinadigan hech qanday ta‘siriz, o‘z-o‘zidan ochilib ketdi.—Milman, The History of the Jews, 13-kitob.”

“Yetti yil davomida bir kishi Quddus ko‘chalari bo‘ylab borib-kelishda davom etib, shaharga kelajak kulfatlarni e‘lon qildi. U kechayu kunduz mana bu vahimali marsiyani kuylardi: ‘Sharqdan bir ovoz! g‘arbdan bir ovoz! to‘rt shamoldan bir ovoz! Quddusga qarshi va ma‘badga qarshi bir ovoz! kuyovlarga va kelinlarga qarshi bir ovoz! butun xalqqa qarshi bir ovoz!’ — O‘sha manba. Bu g‘aroyib zot qamoqqa tashlandi va qamchilandi, ammo uning lablaridan biror shikoyat chiqmadi. Tahqir va haqoratga u faqat shunday javob berdi: ‘Quddusga voy, voy!’ ‘uning aholisiga voy, voy!’ U oldindan aytgan qamal chog‘ida o‘ldirilgunicha, uning ogohlantiruvchi nidosi to‘xtamadi.” The Great Controversy, 29, 30.

Milodiy 70-yilda so‘zma-so‘z Quddusning yakuniy vayron qilinishi “alomatlar va mo‘jizalar” bilan oldindan bildirilgan bo‘lib, ular “falokat va halokat”ni ko‘rsatib bergan edi. Ogohlantiruvchi “alomatlar” birinchi qamal oldidan uch yarim yil davomida va vayronagarchilikka olib borgan keyingi uch yarim yil davomida namoyon bo‘ldi. Yaqinlashib kelayotgan vayronagarchilikni bildirgan “alomatlar” (ko‘plikda) qochish haqida ogohlantiruvchi “alomat” emas edi, balki sinov muddatining tez orada yakunlanishi haqidagi e‘lon edi.

538-yildan 1798-yilgacha bo‘lgan davrda ruhiy Quddusning oyoq osti qilinishi jarayonida qochish haqida ogohlantiruvchi “belgi” vayronagarchilik razolati namoyon bo‘lgan payt edi, ya‘ni “gunoh odami” “halokat o‘g‘li” sifatida “oshkor qilingan” payt edi; u “Xudo deb atalgan yoki sajda qilinadigan har qanday narsaga qarshi turib, o‘zini ulardan yuqori ko‘taradi; hatto o‘zini Xudodek ko‘rsatib, Xudoning ma‘badida o‘tirib oladiki, go‘yo u Xudodir.”

Shunday ekan, sizlar Doniyor payg‘ambar orqali aytilgan vayronagarchilikning jirkanchligini muqaddas joyda turganini ko‘rganingizda, (o‘quvchi tushunsin), Matto 24:15.

O‘sha tarixdagi masihiylar o‘sha “alomat”ni taniganlarida, ular ming ikki yuz oltmish yil davomida sahroga qochdilar.

“Sadoqatli bo‘lib qolishni istaganlar uchun ruhoniylar liboslariga burkangan va jamoat ichiga olib kirilgan aldovlar hamda jirkanchliklarga qarshi qat‘iy turish umidsiz bir kurashni talab qilardi. Muqaddas Kitob imonning mezoni sifatida qabul qilinmas edi. Diniy erkinlik haqidagi ta‘limot bid‘at deb atalar, uni qo‘llab-quvvatlovchilar esa nafratga uchrar va ta‘qib qilinar edi.

“Uzoq va shiddatli kurashdan so‘ng, sodiq bo‘lgan ozchilik, agar murtad cherkov hanuzgacha o‘zini yolg‘on va butparastlikdan ozod etishni rad etsa, u bilan har qanday ittifoqni bekor

qilishga qaror qildi. Ular, agar Xudoning kalomiga itoat etmoqchi bo'lsalar, ajralish mutlaq zarurat ekanini angladilar. Ular o'z jonlari uchun halokatli bo'lgan xatolarga toqat qila olmas edilar va farzandlari hamda kelajak avlodlarining imonini xavf ostiga qo'yadigan namuna ko'rsatishga jur'at eta olmadilar. Tinchlik va birlikni ta'minlash uchun ular Xudoga sadoqat bilan muvofiq bo'lgan har qanday yon berishga tayyor edilar; ammo ular shuni his qildilarki, hatto tinchlikning o'zi ham prinsipni qurbon qilish evaziga haddan tashqari qimmatga tushar edi. Agar birlikka faqat haqiqat va solihlikni murosaga keltirish orqali erishish mumkin bo'lsa, unda farqlanish bo'lsin, hatto urush ham bo'lsin." The Great Controversy, 45.

Papalik ta'qibining ming ikki yuz oltmish yillik davri yakuniga yaqinlashar ekan, "alamatlar" (ko'plikda) bor edi; va xuddi butparast Rim haqiqiy Quddusni oyoq osti qilgan ming ikki yuz oltmish kunning oxiridagi "alamatlar" singari, o'sha "alamatlar" qochish uchun berilgan alamatlar emas edi.

"Najotkor O'z kelishining alamatlarini beradi va bundan ham ortig'ini qiladi: U bu alamatlarning birinchisi qachon namoyon bo'lishining vaqtini belgilab beradi: 'O'sha kunlarning musibatidan keyin darhol quyosh qorayadi, oy o'z yorug'ligini bermaydi, yulduzlar osmondan tushadi va osmon kuchlari larzaga keladi; shunda osmonda Inson O'g'lining alomati ko'rinadi; shunda yer yuzidagi barcha qabilalar motam tutadi va ular Inson O'g'lini qudrat va ulug'vor shon-sharaf bilan osmon bulutlari ustida kelayotganini ko'radilar. U O'z farishtalarini karnayning baland sadosi bilan yuboradi, va ular Uning tanlanganlarini to'rt shamoldan, osmonning bir chetidan tortib narigi chetigacha yig'ib keladilar.'"

"Buyuk papalik ta'qibining yakunida, Masih shunday degan edi, quyosh qorayadi va oy o'z yorug'ligini bermaydi. Shundan keyin esa, yulduzlar osmondan tushadi. Va U shunday deydi: 'Anjir daraxtidan bir masal o'rganinglar; uning shoxi hali nozik bo'lib, barg chiqarganda, yoz yaqinligini bilasizlar; xuddi shuningdek sizlar ham, bularning hammasini ko'rganingizda, bilinglarki, U yaqin, eshiklar oldidadir.' Matto 24:32, 33, margin."

"Masih O'z kelishining alamatlarini bergan. U shunday e'lon qiladiki, U yaqinlashganini, hatto eshiklar oldida ekanini bilishimiz mumkin. U bu alamatlarni ko'radiganlar haqida shunday deydi: 'Bu avlod o'tib ketmaydi, toki bularning hammasi bajo bo'lmaguncha.' Bu alamatlar namoyon bo'lgan. Endi esa biz qat'iy ravishda bilamizki, Rabbimizning kelishi yaqin. 'Osmon bilan yer o'tib ketadi,' deydi U, 'ammo Mening so'zlarim o'tib ketmaydi.'" The Desire of Ages, 631, 632.

Quddusiy Rim tomonidan "Quddusning oyoq osti qilinayotgan uch yarim yili" nihoyasiga yetayotgan paytda, Masihning kelishini aniqlab bergan va Millerchilar tarixiga kirish eshigini ochgan bir qator "alamatlar" mavjud edi. Oxirgi kunlarda Millerchilar tarixi aynan harfma-harf takrorlanadi. "Buyuk quddusiy ta'qibning oxirida" namoyon bo'lgan o'sha "alamatlar", milodiy 66-yildan 70-yilgacha butparast Rim tomonidan Quddusning oyoq osti qilinib kelgan uch yarim yilining yakunida ko'ringan "alamatlar" bilan oldindan timsollangan edi. Shuning uchun, ikki guvohning daliliga asoslanib, zamonaviy Rim tarixida qochish haqida ogohlantiruvchi alomat bo'lgan buyuk zilzila soatida ko'tariladigan bayroqning bir "alomati" bo'ladi; shuningdek, oxirgi kunlarda zamonaviy Rimning ta'qib davri yakunida yuz beradigan ko'plikdagi "alamatlar" ham

bo‘ladi.

Biz ushbu tadqiqotni keyingi maqolada davom ettiramiz.

“Luqoning 21-bobini o‘qing. Unda Masih shunday ogohlantiradi: ‘O‘zingizga ehtiyot bo‘linglar, tag‘in yuraklaringiz aysh-ishrat, mastlik va bu hayotning tashvishlari bilan og‘irlashib qolmasin, va o‘sha kun sizlarning ustingizga kutilmaganda kelmasin. Chunki u butun yer yuzi uzra yashovchilarning barchasi ustiga tuzoq kabi keladi. Shuning uchun hushyor bo‘linglar va doimo ibodat qilinglar, toki yuz berajak bu narsalarning barchasidan qochib qutulishga va Inson O‘g‘li huzurida turishga munosib topilursizlar’ (Luqo 21:34–36).”

“Zamon alomatlari dunyomizda ro‘yobga chiqmoqda, biroq jamoatlar, umuman olganda, mudroq holatda tasvirlanadi. «Mana, kuyov kelmoqda; uni kutib olishga chiqinglar», degan xitob yangraganida, chiroqlarida moy yo‘qligini bilib qolgan nodon bokiralarning tajribasidan biz ogohlantirish olmaymizmi? Ular moy sotib olishga ketgan paytda esa, kuyov dono bokiralar bilan birga nikoh ziyofatiga kirdi va eshik yopildi. Nodon bokiralar ziyofat zaliga yetib kelganlarida, kutilmagan rad javobini oldilar. Ziyofat xo‘jayini: «Men sizlarni tanimayman», deb e‘lon qildi. Ular tunning qop-qora zulmatida, bo‘m-bo‘sh ko‘chada tashqarida tik turgan holda qoldilar.” Manuscript Releases, 15-jild, 229.